

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
TUZLANSKOG KANTONA ZA PERIOD 2026.-2028. GODINE

Tuzla, juni 2025. godine

SADRŽAJ

PREGLED SKRAĆENICA.....	3
LISTA TABELA.....	3
LISTA GRAFIKONA	4
U V O D.....	5
1 STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA.....	7
2 SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE	10
2.1. Ekonomski rast.....	11
2.2. Industrijska proizvodnja i robna razmjena.....	17
2.3. Tržište rada.....	20
2.4. Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija.....	21
3. MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE TUZLANSKOG KANTONA.....	22
4. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA	24
5. POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA.....	24
5.1. Projekcije prihoda za gradove/općine i vanbudžetske fondove	26
5.2. Projekcije prihoda Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona	28
6. PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA	29
6.1. Prihodi i primici (budžetska sredstva).....	30
6.2. Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava.....	31
7. RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA	32
8. PREDVIĐENE PROMJENE JAVNOG DUGA U SREDNJOROČNOM PERIODU... 32	
8.1. Obaveze kantona	32
8.2. Projekcije duga Tuzlanskog kantona nastalog po osnovu zaduživanja za period 2025. – 2028. godinu	34

PREGLED SKRAĆENICA

<i>Skraćenica</i>	<i>Puni naziv</i>
BDP	Bruto društveni proizvod
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
COVID-19	Koronavirus
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EU	Evropska unija
EUR	Euro valuta
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
KM	Konvertibilna marka
KV	Kvalifikovani radnik
NKV	Nekvalifikovani radnik
NSS	Niža stručna sprema
PDV	Porez na dodatnu vrijednost
PER	Program ekonomskih reformi
PKV	Polukvalifikovani radnik
SSS	Srednja stručna sprema
OMA	Odjeljenje za makroekonomsku analizu
VKV	Visokokvalifikovani radnik
VŠS	Viša stručna sprema
VSS	Visoka stručna sprema
TK	Tuzlanski kanton

LISTA TABELA

Tabela 1: Projekcija rasta BDP-a	12
Tabela 2: Makroekonomski pokazatelji za period 2023-2028	13
Tabela 3: Uvoz-Izvoz u Tuzlanskom kantonu 2024/2023 godina (u mil. KM).....	23
Tabela 4: Neto plaća za Tuzlanski kanton 2024/2023 godina	23
Tabela 5: Osnovni scenari, projekcija prihoda od indirektnih poreza (2025-2028).....	25
Tabela 6: Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za Tuzlanski kanton	25
Tabela 7: Projekcije prihoda od poreza na dobit.....	26
Tabela 8: Projekcije prihoda od poreza na dohodak.....	26
Tabela 9: Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za gradove/općine TK u KM	26
Tabela 10: Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM	27
Tabela 11: Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova.....	28
Tabela 12: Projekcije prihoda	28
Tabela 13: Prihodi, primici i finansiranje Budžeta Tuzlanskog kantona u KM	29
Tabela 14: Stanje kratkoročnih obaveza TK na dan 31.12.2024. godine	33
Tabela 15: Stanje dugoročnih obaveza TK na dan 31.12.2024. godine	33
Tabela 16: Obaveze po kreditima za period 2025-2028	35

LISTA GRAFIKONA

Grafikon 1: Robna razmjena BiH za period 2021-2024. (u mil. KM).....	19
Grafikon 2: Industrijska proizvodnja za Tuzlanski kanton I-XII 2024/I-XII 2023 (%).....	22

U V O D

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), pripremljen je dokument „Smjernice ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2026-2028. godina“, koji sadrži preliminarnu projekciju prihoda za pripremu Budžeta za 2025. godinu i naredne dvije fiskalne godine.

Potrebno je napomenuti da je Ministarstvo finansija dužno, dostaviti Vladi Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona) Smjernice ekonomske i fiskalne politike do 15. maja tekuće godine, a Vlada donosi iste do 31. maja tekuće godine u skladu sa Zakonom o budžetima Federacije BiH. Obzirom da su od strane Federalnog ministarstva finansija projekcije indirektnih i direktnih poreza za Tuzlanski kanton i općine/gradove Kantona urađene 23.05.2025. godine, a u Ministarstvu finansija zaprimljene 30.05.2025. godine, nije bilo moguće ispoštovati navedeni zakonski rok za izradu i predlaganje Smjernica Vladi Kantona.

Smjernice se temelje na dostupnim informacijama i imaju svrhu definisati smjer i ciljeve ekonomske i fiskalne politike u srednjoročnom periodu. Ključni dokument koji određuje strateško usmjerenje ekonomske politike Vlade je Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021. - 2027. godine. Smjernice ekonomske i fiskalne politike predstavljaju fiskalni okvir za provođenje ekonomske politike. Na osnovu makroekonomskih pokazatelja i pretpostavki društvenog i privrednog razvoja u Smjernicama se procjenjuju budžetski prihodi i postavlja finansijski okvir za izradu Dokumenta okvirnog budžeta. Cilj navedenih dokumenata je utvrditi gornje granice rashoda za trogodišnje period za svakog budžetskog korisnika, uzimajući u obzir strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike.

Kako su u toku paralelni procesi na izradi Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2026–2028. godina pri izradi Smjernica korištene su srednjoročne projekcije i godišnje procjene prihoda i rashoda, te su moguća određena odstupanja projekcija u odnosu na ovaj dokument.

Bitan cilj Smjernica je da osigura realan, sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i rashoda, za sve nivoe vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući Budžet Federacije, kantona, gradova, općina i vanbudžetskih fondova shodno odredbama Zakona o budžetima, koje je svakako neophodno posmatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Kantona, gradova/općina i vanbudžetskih fondova u postupcima pripremih aktivnosti na izradi budžeta za 2026. godinu, kao i da osigura sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranih rashoda koji pokriva sve nivoe vlasti Tuzlanskog kantona, uključujući budžet kantona, budžete općina/gradova i finansijske planove vanbudžetskih fondova.

Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona predlaže Vladi Kantona, da se usvoji ovaj dokument kao prvi korak u procesu pripreme Budžeta za 2026. godinu i da se istim potvrde predložena ograničenja budžetske potrošnje za 2026. godinu.

Smjernice sadrže: strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike, osnovne makroekonomske pokazatelje, osnovne ekonomske i fiskalne pokazatelje, pretpostavke privrednog i društvenog

razvoja za narednu budžetsku godinu i sljedeće dvije godine, procjene prihoda budžeta i predviđene promjene javnog duga.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2026-2028. godinu predstavljaju:

- Revidirane projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za kantone i općine/gradove kantona za 2024. godinu i projekcije za period 2026-2028. godina (dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo u maju 2025. godine), kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije,
- Izvršenje Budžeta Tuzlanskog kantona za 2024. godinu,
- Makroekonomske projekcije 2026-2028. godina, Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) (mart 2025. godina),
- Bilten Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje – OMA Bilten (maj/juni 2025. godine),
- Privredna kretanja Tuzlanskog kantona u 2024. godini, Kantonalna privredna komora Tuzla,
- Publikacije i bilteni Agencije za statistiku BIH i Federalnog zavoda za statistiku,
- Smjernice za trogodišnje planiranje rada Tuzlanskog kantona za 2026-2028, Vlada Tuzlanskog kantona, april 2025. godine,
- Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028. godina, Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2025. godine;
- Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.- 2027. godina, (mart 2021. godine).

1 STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA

Vlada Kantona je usvajanjem Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina definisala i uskladila razvojne pravce i prioritete Tuzlanskog kantona sa ključnim nacionalnim i međunarodnim razvojnim dokumentima, uključujući globalne ciljeve održivog razvoja. U tom smislu definisana su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja Tuzlanskog kantona, odnosno **strateški fokusi**:

1. Održiv ekonomski razvoj na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije,
2. Razvoj inkluzivnog, prosperitetnog i modernog društvenog sektora,
3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni i prostorni razvoj u funkciji zaštite okoliša,
4. Efikasna javna administracija u funkciji unapređenja kvaliteta života građana i privlačenja investicija u svim aspektima razvoja,
5. Digitalizacija ekonomije i javnih usluga kao pokretač inovacija i transparentnosti.

Vizija Strategije izražava ambiciju Tuzlanskog kantona da postane: „Otvorena, ekonomski atraktivna i društveno dinamična evropska regija, koja na prepoznatljiv način osigurava spoj industrijske tradicije, održivog razvoja i kvalitete života, poštovanja ljudskih prava i rodne ravnopravnosti stanovništva koje u njemu boravi, radi i investira.“ Ova vizija se operacionalizira kroz tri strateška cilja, 12 razvojnih prioriteta i 48 mjera¹, koje su usklađene sa Strategijom razvoja Federacije BiH i Okvirom za implementaciju Ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini. Strateški ciljevi Tuzlanskog kantona su sljedeći:²

1. **Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju,**
2. **Razvijen, inkluzivan i prosperitetan društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane,**
3. **Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj u službi društvenog blagostanja i zaštite okoliša.**

U fokusu **ekonomskog razvoja** su digitalna transformacija i principi zelene ekonomije. Ovi principi prožimaju sve sektore – industriju, rudarstvo, mala i srednja preduzeća, obrt, poljoprivredu, vodoprivredu, šumarstvo i turizam. Posebna pažnja posvećena je stvaranju konkurentnog i inovativnog poslovnog okruženja, kao i snažnijem uključivanju domaćih resursa i radne snage u razvojne tokove. Javna uprava je pozicionirana kao proaktivan partner ekonomskom sektoru, kroz unapređenje administrativnih procedura i digitalnih usluga.

Unutar drugog strateškog cilja, **razvoj društvenog sektora** temelji se na principima jednakosti, solidarnosti i rodne ravnopravnosti. Aktivnosti se usmjeravaju na unapređenje sistema obrazovanja, nauke, zdravstvene i socijalne zaštite, kao i na jačanje kulture, sporta,

¹ Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.- 2027. godina, mart 2021. godine;

² Smjernice za trogodišnje planiranje rada Tuzlanskog kantona za 2026-2028, Vlada Tuzlanskog kantona, april 2025. godina;

položaja mladih i sigurnosti građana. Cilj je stvoriti inkluzivno društvo u kojem su svi građani aktivni učesnici razvoja i u kojem se poštuju osnovna ljudska prava.

Treći strateški cilj obuhvata **efikasno upravljanje prostornim i prirodnim resursima**, modernizaciju saobraćajne i komunalne infrastrukture, povećanje energetske efikasnosti i unapređenje sistema zaštite okoliša. Ove aktivnosti imaju za cilj izgradnju funkcionalnog i otpornog infrastrukturnog sistema koji će služiti potrebama stanovništva, ali i poduprijeti ekonomski i društveni rast.

Strateški ciljevi Tuzlanskog kantona uspostavljeni su u potpunosti u skladu sa širim razvojnim i reformskim okvirima na nacionalnom i međunarodnom nivou. Njihova usklađenost prvenstveno se ogleda u tome što su direktno povezani sa Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine, čime se osigurava dosljedno provođenje razvojnih politika u okviru nadležnosti entiteta. Osim toga, strateški ciljevi Tuzlanskog kantona usmjereni su ka podršci integracijskim procesima Bosne i Hercegovine, naročito u kontekstu napretka zemlje ka članstvu u Evropskoj uniji, kroz jačanje institucionalnih kapaciteta, usklađivanje s evropskim standardima i unapređenje pravnog okvira.

Shodno tome, u okviru prvog strateškog cilja, **dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju**, aktivnosti će biti usmjerene na jačanje mikro, malih i srednjih preduzeća (MSP), unapređenje poslovne infrastrukture i poslovnih zona, digitalizaciju poslovanja, podsticanje inovacija, provedbu projekata zelene i digitalne tranzicije, razvoj industrije i rudarstva, uključujući smanjenje parafiskalnih nameta, te nastavak projekata transnacionalne i prekogranične saradnje. Dalje, u okviru sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva planirane su mjere zaštite i uređenja poljoprivrednog zemljišta, jačanje direktne novčane podrške proizvođačima u biljnoj i animalnoj proizvodnji, razvoj savjetodavnih i stručnih usluga, podršku održivom ruralnom razvoju te uspostavljanje ekonomski održivog i ekološki prihvatljivog upravljanja šumama i vodnim resursima. U oblasti održivog turizma planirane su mjere inoviranja postojećih i razvoja novih turističkih sadržaja, jačanje smještajnih kapaciteta i turističke infrastrukture, poticanje investicija u turizmu, promociju i brendiranje Tuzlanskog kantona kao atraktivne destinacije, te izgradnju kapaciteta destinacijskog menadžmenta, naročito kroz djelovanje Turističke zajednice Tuzlanskog kantona. U oblasti javne uprave fokus će biti na uspostavi djelotvorne, otvorene i odgovorne javne uprave koja će biti u funkciji stvaranja efikasnijeg poslovnog ambijenta i pružanja kvalitetnijih javnih usluga, kroz unapređenje transparentnosti u upravljanju javnim finansijama, digitalizaciju javne uprave, razvoj sistema za prevenciju i borbu protiv korupcije, te jačanje koordinacije u procesima upravljanja razvojem i implementacije značajnijih projekata.

Drugi strateški cilj, **razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane**, implementirati će mjere usmjerene na unaprjeđenje kvaliteta obrazovanja na svim nivoima – od predškolskog do visokog. Fokus će biti na izgradnji i proširenju kapaciteta javnih predškolskih ustanova, modernizaciji nastavnih planova i

programa u osnovnim i srednjim školama, razvoju tehničkih i tehnoloških centara u srednjim školama svih lokalnih zajednica, digitalizaciji nastavnih procesa, kao i na jačanje kapaciteta visokoškolskih ustanova, posebno Univerziteta u Tuzli, uključujući izgradnju univerzitetskog Kampusa, formiranje naučno-tehnoloških parkova u Tuzli i Živinicama te podršku naučno-istraživačkom radu. U oblasti sistema zdravstvene zaštite provoditi će se aktivnosti na jačanju materijalno-tehničkih i kadrovskih kapaciteta zdravstvenih ustanova, prevenciji i ranom otkrivanju bolesti, te digitalizaciji i informatizaciji zdravstvenih procesa. Ključni projekti uključuju uspostavu Centra urgentne medicine pri JZU UKC Tuzla, nabavku mobilnog mamografa, uređenje akušerske klinike, te ukidanje premije zdravstvenog osiguranja – mjera koja se već provodi i ima direktan uticaj na finansijsko rasterećenje građana. Jačanje sistema socijalne zaštite vršit će se kroz unapređenje ciljanosti socijalnih usluga, izradu socijalne karte TK, jačanje međusektorske saradnje s nevladinim sektorom, te implementaciju mjera koje doprinose smanjenju siromaštva i povećanju socijalne uključenosti. Posebna pažnja će biti posvećena jačanju institucionalnog odgovora na potrebe mladih, žena, osoba s invaliditetom i drugih ranjivih grupa, kao i nastavku pronatalitetnih politika. Među značajnim projektima ističe se i aktivan rad Centra za autizam „Meho Sadiković“ u Tuzli te nova prava za supruge umrlih demobilisanih boraca kroz egzistencijalnu naknadu. Razvoj sportskih i kulturnih aktivnosti poticati će se kroz unapređenje infrastrukture, institucionalne podrške sportskim i kulturnim organizacijama, te sistemsko jačanje lokalnih zajednica u promovisanju zdravih stilova života, sporta i očuvanja kulturno-historijskog naslijeđa. Planirani su infrastrukturni projekti u oblasti sporta i kulture, kao i jačanje institucionalne podrške omladinskim organizacijama i udruženjima građana. Jačanje javne sigurnosti i otpornosti na rizike provoditi će se kroz mjere u koje uključuju jačanje kapaciteta organa sigurnosti i pravosuđa, unapređenje sistema civilne zaštite, te jačanje odgovora na prirodne i druge nesreće. Ključni projekti uključuju izgradnju objekata Policijskih uprava u Živinicama i Tuzli, Općinskog suda u Lukavcu, modernizaciju i opremanje policijskih stanica, kao i digitalizaciju procesa izdavanja ličnih dokumenata. Posebno je naglašena potreba jačanja kapaciteta Uprave policije TK i transparentnijeg rada javnih institucija kroz unapređenje integriteta i borbu protiv korupcije.

Strateški cilj, **resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj**, operacionalizirat će se kroz unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora. U tom smislu, planirano je donošenje Prostornog plana Tuzlanskog kantona do 2043. godine, koji će objediniti strateške pravce prostornog i infrastrukturnog razvoja svih sektora. Istovremeno, uspostaviti će se jedinstven geo-informacioni sistem (GIS) kojim će se modernizirati proces planiranja i praćenja korištenja prostora. U oblasti vodnog resursa, posebna pažnja bit će posvećena završetku sanacije brane Modrac i početku aktivnosti na čišćenju i zaštiti akumulacije Modrac, čime se stvaraju osnovi za sigurnije vodosnabdijevanje i ekološku ravnotežu. Osim toga, planirane su intervencije na regulaciji korita rijeka Spreče i Tinje, što će doprinijeti smanjenju rizika od poplava i jačanju zaštite imovine i stanovništva. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i mjera energijske efikasnosti u javnim objektima i drugim sektorima jedan je od temeljnih stubova zelene transformacije Kantona. U fokusu će biti nastavak implementacije projekta energetske

efikasnosti na 200 javnih objekata, čime će se znatno smanjiti troškovi javnog sektora za energente, povećati udobnost u obrazovnim, zdravstvenim i administrativnim ustanovama, te ostvariti konkretni ekološki efekti. Istovremeno, planirano je jačanje upotrebe obnovljivih izvora energije, uključujući solarnu energiju i druge alternativne izvore, kako u javnim, tako i u stambenim i privrednim objektima. Modernizacija sistema daljinskog grijanja, proširenje mreže i uvođenje energijski efikasnih rješenja u sektorima stanovanja i saobraćaja čine važan segment ovog prioriteta. Kroz modernizaciju saobraćajne i transportne infrastrukture, kao ključnog faktora ekonomske mobilnosti, unaprijediti će se povezivanje lokalnih zajednica i privlačenja investicija. Planirana je izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih regionalnih cesta s ciljem poboljšanja protočnosti, sigurnosti i pristupačnosti. U saradnji sa višim nivoima vlasti, planiran je početak izgradnje prvih kilometara brze ceste/autoceste na području Kantona, čime se otvaraju potpuno novi horizonti za unutarkantonalnu i međuregionalnu povezanost. Poseban strateški pravac usmjeren je ka jačanju infrastrukture željezničkog i zračnog saobraćaja. Elektrifikacijom glavnih željezničkih pravaca doprinosi se modernizaciji teretnog transporta i smanjenju zagađenja. Paralelno, planirano je proširenje i modernizacija Međunarodnog aerodroma Tuzla, uključujući izgradnju Gate III, uspostavu Cargo centra, unapređenje terminalnih kapaciteta i servisnih zona.

Neophodno je nastaviti mjere štednje i smanjenje potrošnje iz kantonalnog budžeta planirati za razdoblje 2026-2028. godine na većini glavnih kategorija rashoda. Mjerama Vlade Tuzlanskog kantona i većom disciplinom budžetskih korisnika potrebno je djelovati na dodatno smanjenje budžetskih rashoda. Uz unapređenje procesa planiranja, potrebno je znatno pojačavati i funkciju nadzora nad rashodima, odnosno vršiti kontrolu troškova i njihovo smanjivanje. Prije svega se to odnosi na nova pravila o fiskalnoj odgovornosti. Također, se osnažuje funkcija budžetske inspekcije u smislu sankcionisanja nepostupanja po njihovim zapisnicima.

2 SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Jedan od osnovnih preduslova održivog ekonomskog rasta te povećanja zaposlenosti jeste makroekonomska stabilnost. Makroekonomska stabilnost ostvarit će se efikasnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unapređenje procesa upravljanja državnim budžetom, fiskalnu konsolidaciju i efikasno upravljanje javnim dugom, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i interne revizije te razvojem makroekonomske statistike. Ovakva nastojanja Ministarstva finansija moraju imati potporu svih budžetskih korisnika i drugih koji koriste sredstva budžeta Tuzlanskog kantona, a iskazana kroz Smjernice i ciljeve fiskalne politike za 2026-2028. godinu i Dokument okvirnog Budžeta Tuzlanskog kantona za period 2026-2028. godina.

U ovome poglavlju riječ je o najnovijim makroekonomskim kretanjima u BiH, Federaciji BiH i Tuzlanskom kantonu, s fokusom na 2024. godinu, kao i o projiciranom makroekonomskom okviru za naredni srednjoročni period. Korišteni historijski podaci, koji su ujedno bili i osnova za izradu makroekonomskih procjena i projekcija, prikupljeni su od

svih relevantnih statističkih institucija u zemlji, kao i ostalih relevantnih domaćih i međunarodnih institucija.

2.1. Ekonomski rast

Od početka 2025. godine, inflatorni pritisci su počeli rasti uslijed rasta cijena hrane, povećanja učešća hrane u ukupnoj strukturi domaće potrošnje, te rasta cijena električne energije i usluga. Povećanje minimalne plate, od januara 2025. godine, dodatno je pojačalo inflatorne pritiske, uslijed čega je stopa inflacije značajno revidirana za 2025. godinu, u odnosu na jesenji krug srednjoročnih makroekonomskih projekcija. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena revidirana je naviše za 1,7 procentni poen, na nivo od 3,5% u 2025. godini. Na osnovu trenutnih ekspertskih procjena, temeljem vrlo malog broja zvaničnih podataka, očekuje se da će ukupna inflacija slabiti u projekcijskom horizontu.³

U ovom trenutku ne postoje modelske, niti ekspertске procjene efekata povećanja minimalne plate, ali i svih ostalih plata, na potrošačke cijene ili cjenovnu konkurentnost proizvoda u Bosni i Hercegovini. Povećanja minimalne plate u oba entiteta rezultiralo je rastom prosječnih plata. Uslijed povišene inflacije, i plate, djelimično, rastu zbog usklađivanja sa promjenama cijena, kako bi se nadoknadio akumulirani gubitak kupovne moći. Kako inflacija potiče zahtjeve za rast plata, tako i porast plata može povratno djelovati na inflaciju. Ovakvom dvosmjernom vezom dolazi do takozvane spirale cijena i plata, odnosno procesa uzajamnog poticanja rasta cijena i plata, čiji intenzitet nije konstantan tokom vremena, nego zavisi i od ostalih faktora na tržištu.

Preljevanje efekta rasta plata na druge sektore ekonomije može imati značajan uticaj na ukupnu inflaciju i dinamiku domaćeg tržišta rada, ali, indirektno, i na buduću ekonomsku aktivnost. Uočljivo povećanje minimalnih plata u 2025. godini može uzrokovati dalja povećanja plata u drugim sektorima kako bi se zadržala konkurentnost i privukli kvalifikovani radnici. Sa druge strane, nije realistično očekivati da će i zaposlenost rasti dosadašnjim stopama, imajući u vidu rast prosječne plate. Trenutno, posebno je uočljiva veza između promjena u visini nominalne plate u djelatnostima sa najnižom prosječnom neto platom i cijenama usluga, koje znatno utiču na temeljnu inflaciju. Za prva dva mjeseca 2025. godine, CBBiH procjenjuje temeljnu inflaciju na 4,34%, a inflaciju u uslugama na 4,85%.

Prema trenutno raspoloživim preliminarnim statističkim podacima (statistika nacionalnih računa i kratkoročne statistike) za 2024. godinu u Bosni i Hercegovini je nastavljen trend rasta privredne aktivnosti. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2024. godine (BDP, rashodni pristup, tromjesečni podaci) procjenjuje se da je **realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini iznosio 2,5%** u odnosu na isti period prethodne godine.⁴ Ova stopa ekonomskog rasta identična je ranijoj procjeni DEP-a o kretanju ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2024. godini koja je također iznosila 2,5%.⁵ Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a u Bosni i Hercegovini može se zaključiti da je domaća tražnja (potrošnja i investicije) bila glavni nosilac ekonomskog rasta, dok je izvozna tražnja usljed pada izvoza i povećanja trgovinskog deficita imala negativan utjecaj na rast

³ Proljetni krug makroekonomskih projekcija za period 2026 – 2028. godine, Centralna banka Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 17.04.2025. godine;

⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci za K3 2024. godinu“, 30.12.2024. godine;

⁵ Projekcije DEP-a, Mart 2025. godine;

BDP-a. Naime, prema procjeni DEP-a za 2024. godinu rast finalne potrošnje iznosio 2,6%, tako da je doprinos iste u rastu BDP-a iznosio 2,2 p.p. Detaljnije posmatrano, registrirani rast privatne i javne potrošnje bio identičan i iznosio je 2,6%, dok su doprinosi ukupnom ekonomskom rastu iznosili privatna potrošnja 1,7 p.p i javna potrošnja 0,5 p.p. Ovaj rast privatne potrošnje omogućen je zahvaljujući određenom povećanju broja zaposlenih, povećanju plata i penzija, te povećanom prilivu doznaka građana iz inostranstva i usporavanju inflacije u zemlji u posljednjih nekoliko mjeseci. S druge strane, nešto viši nivo javnih rashoda na svim nivoima vlasti s ciljem zaštite životnog standarda građana u sklopu borbe protiv inflacije bio je ključni razlog povećanja javne potrošnje u zemlji. Pored finalne potrošnje, procjenjuje se da je pozitivan doprinos ekonomskom rastu ostvaren je i u okviru investicija obzirom da su iste ostvarile rast od oko 8%. Pored privatnih investicija koje čine veći dio ukupnih investicija u Bosni i Hercegovini (oko 85% ukupnih investicije), u 2024. godini značajan doprinos je ostvaren i u okviru javnih investicija obzirom na izbornu godinu.

S druge strane, za razliku od prethodnih godina, tokom 2024. doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu u Bosni i Hercegovini bio je negativan. Naime, prema trenutno raspoloživim međunarodnim statističkim podacima u zemljama EU došlo je usporavanja ekonomskog rasta što se negativno odrazilo na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu i konačnici na ekonomski rast u Bosni i Hercegovini. Prema podacima Eurostat-a za 2024. godinu procjenjuje se da je stopa ekonomskog rasta na nivou EU27 iznosila svega 1,0%, dok su pojedine zemlje koje predstavljaju glavna izvozna tržišta za bh. proizvode kao što su Njemačka i Austrija zabilježile negativne stope ekonomskog rasta.⁶ Ovo usporavanje privredne aktivnosti negativno se odrazilo na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini u 2024. godini. Naime, Bosna i Hercegovina je nakon dvocifrenog rasta u prethodnih nekoliko godina, u 2024. godini zabilježila znatno slabije rezultate u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Smanjenje vanjskotrgovinske razmjene posljedica je smanjenja izvoza (naročito izvoza roba), dok je uvoz uvećan usljed jačanja domaće tražnje. Naime, prema procjeni DEP-a za 2024. godine u Bosni i Hercegovini je registrirano smanjenje izvoza za 1,6%, dok je uvoz uvećan za 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovakav trend kretanja izvoza i uvoza rezultirao povećanjem trgovinskog deficita, tako da je ukupni doprinos trgovinskog bilansa u ekonomskom rastu bio izrazito negativan.

Imajući u vidu navedeno u Federaciji BiH u tekućoj 2025. godini očekuje se skroman rast realne ekonomske aktivnosti od 2,7%, a za period 2026.-2028. godine prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3,1%.

Tabela 1: Projekcija rasta BDP-a

	Zvanični podaci	Projekcije				
		2024	2025	2026	2027	2028
Nominalni rast	11,7	5,2	5,6	4,9	4,9	5,2
Realni rast	1,9	2,5	2,7	3,0	3,1	3,3

Izvor: DEP, mart 2025. godina

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-06092024-sept#:~:text=>

Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine izradila je makroekonomske pokazatelje na nivou Bosne i Hercegovine, koji se daju u slijedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 2: Makroekonomski pokazatelji za period 2023-2028

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nominalni BDP u mil KM	50.932	53.560	56.568	59.367	62.294	65.553
Nominalni rast u %	11,7	5,2	5,6	4,9	4,9	5,2
BDP deflator (prethodna godina = 100)	109,6	102,6	102,9	101,9	101,7	101,8
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	46.458	52.223	54.998	58.258	61.230	64.362
Realni rast u %	1,9	2,5	2,7	3,0	3,1	3,3
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	6,1	1,7	3	2	1,9	1,8
Potrošnja u mil KM	43.658	45.749	48.053	49.897	51.880	53.673
Realni rast u %	1,3	2,6	2,1	1,8	2,0	1,5
Vladina potrošnja u mil KM	9.548	10.044	10.426	10.791	11.223	11.615
Realni rast u %	2,1	2,6	1,8	1,7	2,1	1,6
Privatna potrošnja u mil KM	34.111	35.705	37.627	39.106	40.657	42.057
Realni rast u %	1,1	2,6	2,2	1,9	2,0	1,5
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	11.519	12.665	13.475	14.229	15.233	16.402
Realni rast u %	12,1	8,1	4,5	4,1	5,6	6,2
Vladine investicije u mil KM	1.487	1.681	1.798	1.969	2.127	2.339
Realni rast u %	7,6	9,7	3,9	7,2	5,8	7,7
Privatne investicije u mil KM	10.031	10.984	11.676	12.260	13.106	14.063
Realni rast u %	12,8	7,9	4,6	3,7	5,5	5,9
Uvoz u mil KM	27.798	28.761	30.218	31.477	33.127	34.924
Nominalni rast u %	-1,6	3,5	5,1	4,2	5,2	5,4
Realni rast u %	-1,3	2,5	3,6	2,6	3,6	4,0
Izvoz u mil KM	21.931	21.960	23.097	24.157	25.666	27.429
Nominalni rast u %	-0,5	0,1	5,2	4,6	6,2	6,9
Realni rast u %	-1,2	-1,6	3,4	2,9	4,7	5,3
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,4	23,9	24,0	24,5	24,9	26,0
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.157	-1.802	-2.063	-2.227	-2.344	-2.337
Rast u %	-42,2	55,8	14,5	8,0	5,2	-0,3
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-2,3	-3,4	-3,6	-3,8	-3,8	-3,6

Izvor: DEP, mart 2025. godina

U posljednjem DEP-ovom dokumentu makroekonomskih projekcija se napominje da važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u narednom periodu, pored internih dinamika, predstavljaju i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU-27. DEP-ove projekcije makroekonomskih pokazatelja zasnivaju se na trenutno dostupnom izdanju⁷ *European Economic Forecast Spring 2024 (Institutional Paper 296, November)*. Prema navedenom izvještaju projektovani realni ekonomski rast u zemljama EU u 2026. godini iznosi 1,8%, očekivana stopa inflacije 2%, dok bi nezaposlenost trebala iznositi 5,9%.

Prema projekcijama DEP-a a na bazi raspoloživih podataka i makroekonomskih modela u Bosni i Hercegovini se očekuje realni rast BDP-a od 2,7%. Glave pretpostavke u osnovnom scenariju ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini za 2025. godinu predstavljaju nešto povoljnije vanjsko okruženje (viša stopa ekonomskog rasta u zemljama EU i regiona), stabilizacija internih dinamika u zemlji. U skladu s tim, očekuje se da bi domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i djelimično investicija trebala predstavljati glavno uporište projektovanog ekonomskog rasta, uz nešto pozitivniji doprinos vanjskog sektora u odnosu na prethodnu godinu. Prema projekcijama DEP-a, očekivani rast broja zaposlenih, povećanje minimalne plate u FBiH, povećan priliv doznaka građana iz inostranstva uz umjerenu inflaciju bi trebali rezultirati porastom raspoloživog dohotka građana što bi omogućilo nastavak trenda rasta privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini od 2,2%. Pored privatne potrošnje, planirana povećanja budžeta na svim nivoima vlasti ukazuju na mogući rast javne potrošnje sa očekivanom stopom rasta od 1,8%. Očekivana povećanja kako privatne tako i javne potrošnje ukazuju da se u 2025. godini u Bosni i Hercegovini može očekivati rast finalne potrošnje od 2,1% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 1,8 p.p. Ako se ima u vidu da finala potrošnja u strukturi BDP-a u Bosni i Hercegovini učestvuje sa oko 85%, može se zaključiti će ovaj projektovani rast potrošnje predstavljati ključno uporište ekonomskog rasta u zemlji. S druge strane, pored povećanja potrošnje unatoč određenim internim izazovima u Bosni i Hercegovini se očekuje i nastavak trenda rasta investicija. Međutim očekivana stopa rasta investicija je nešto niža u odnosu na na prethodnu godinu i iznosi oko 4,5% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od skoro 1,1 p.p.

U Bosni i Hercegovini se očekuju nešto bolji rezultati kretanja izvoza u 2025. godini, u odnosu na 2024. godinu i to usljed poboljšanja ekonomske aktivnosti sa glavnim trgovinskim partnerima. U skladu s tim, očekuje se povećanje ukupnog izvoza od 3,4%, pri čemu je očekivani rast izvoza roba 3,0% a rast izvoza usluga 4,1%. S druge strane, visok nivo domaće tražnje (porast potrošnje i investicije) rezultirao bi povećanjem ukupnog uvoza u Bosnu i Hercegovinu od 3,6%, pri čemu je očekivani rast uvoza roba 3,6% a uvoza usluga 4,2%. Ovakva kretanja izvoza i uvoza u 2025. godini rezultirali bi blagim povećanjem vanjskotrgovinskog bilansa od 4,3% uz negativan doprinos ekonomskom rastu od 0,5 p.p.

Veoma važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u periodu 2026.-2028. pored internih dinamika predstavljat će i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU27. Naime, posljednjih nekoliko godina svjetsku ekonomiju a samim tim i ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini obilježile su veliki izazovi, kao što su globalna pandemija, sukobi u Ukrajini i dr. Negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja na

⁷ Potrebno je istaći da je dodatni izazov za izradu makroekonomskih projekcija u Bosni i Hercegovini predstavljala raspoloživost međunarodnih podataka obzirom da DG ECFIN proljetno izdanje makroprojekcija nije bilo raspoloživo za upotrebu u vrijeme pripreme izvještaja DEP-a.

svjetsku ekonomiju su već vidljive i manifestuju se kroz trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koji nisu zaobišli ni Bosnu i Hercegovinu. Naime, raniji izvještaji su pokazali da vanjsko okruženje (EU i zemlje regiona) predstavljaju veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Međutim, unatoč evidentnim nestabilnostima u svijetu referentne međunarodne institucije u svijetu kao što su MMF - Međunarodni Monetarni Fond, Svjetska Banka i Evropska Komisija u određenim publikacijama ukazuju na nastavak trenda ekonomskog rasta. Projicirana stopa globalnog ekonomskog rasta u toku ovog perioda iznosi oko 3,3%, dok DG ECFIN-a za zemlje EU u svom jesenjem izvještaju nastavak trenda ekonomskog rasta i stabiliziranje inflacije. Osnovni zaključci svih navedenih izvještaja kada su u pitanju kako međunarodna ekonomska kretanja tako i ekonomski trendovi u Bosni i Hercegovini jeste da se ekonomski rast neće vratiti na nivo predpanemijskih stopa rasta, dok se s druge strane može očekivati stabilizacija svjetskih cijena roba i usluga. S toga vrijedi istaći da je se DEP prilikom pripreme ovog izvještaja u okviru projiciranja ekonomskih kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju koristio trenutno dostupnim izdanjem⁸ *European Economic Forecast Spring 2024 (Institutional Paper 296, November)*.⁹ Prema navedenom izvještaju projektovani realni ekonomski rast u zemljama EU u 2026. godini iznosi 1,8%, očekivana stopa inflacije 2%, dok bi nezaposlenost trebala iznositi 5,9%.

Obzirom da eksterne dinamike predstavljaju veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini vrijedi istaći da će najnovija dešavanja imati odlučujuću ulogu za izgled ekonomskog rasta u zemlji u narednom periodu. Osim eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji tokom programskog perioda 2026.-2028. godina predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Daljnje usložnjavanje kako eksternih tako i internih dinamika bi imalo veoma negativne posljedice po bosanskohercegovačku ekonomiju i smanjila njen potencijalni rast. Imajući u vidu navedene kako eksterne tako i interne okolnosti, prema projekcijama DEP-a u osnovnom scenariju za period 2026.-2028. godina u Bosni i Hercegovini se može očekivati ekonomski rast sa prosječnom stopom ekonomskog rasta od oko 3,1% na godišnjem nivou (2026: 3,0%, 2027. 3,1% i u 2028. godini 3,3%).¹⁰

Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, adekvatna provedba strukturalnih reformi (ERP, Reformska Agenda i ostali strateški dokumenti) doveli bi do povećanja ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji kroz povećanje ukupne proizvodnje, broja zaposlenih, povećanja investicionih ulaganja (privatnih i javnih), kao i prihoda od izvoza (roba i usluga). U osnovnom scenariju se očekuje da bi ova dešavanja u konačnici rezultirala povećanjem raspoloživog dohotka građana a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. Tako se u periodu 2026. - 2028. godine očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,8%. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u

⁸ Potrebno je istaći da je dodatni izazov za izradu makroekonomskih projekcija u Bosni i Hercegovini predstavljala raspoloživost međunarodnih podataka obzirom da DG ECFIN proljetno izdanje makroprojekcija nije bilo raspoloživo za upotrebu u vrijeme pripreme ovog izvještaja;

⁹ European Commission, "DG ECFIN, „European Economic Forecast“ Autumn 2024 (Institutional Paper 296), November 2024.;

¹⁰ Projekcije DEP-a, Mart 2025. godine;

okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Tako se u periodu 2026.-2028. godina očekuje prosječni rast javne potrošnje od oko 1,8% na godišnjem nivou. Ako se ima u vidu da bi tokom ovog perioda projicirana stopa ekonomskog rasta bila viša u odnosu na rast javne potrošnje, udio iste u strukturi BDP-a bi se djelimično smanjio na oko 18%. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U periodu 2026.-2028. godina u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje investicija po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 5,3% (2026: 4,1%, 2027: 5,6%, 2028: 6,2%). U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija (oko 85% ukupnih investicija) kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese mogli povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetski projekti-zelena tranzicija, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 7%, u periodu od 2026. do 2028. godine. Tako bi u srednjoročnom vremenskom okviru udio javnih investicija u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini bio povećan na oko 3,5% BDP-a. Postepena stabilizacija u eksternom okruženju uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Međutim, za razliku od ranijih projekcija dodatni izazov bh. ekonomiju naročito u okviru izvozno orijentisane prerađivačke industrije i izvoza roba predstavljat će uvođenje CBAM-a (*Carbon Border Adjustment Mechanism*) od strane EU. Kašnjenja i parcijalna provedba potrebne regulative mogli bi značajno oslabiti međunarodnu konkurentnost bosanskohercegovačke ekonomije i oslabiti njenu vanjsku poziciju na izvoznim tržištima.

U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati nešto niži prosječni godišnji rast ukupnog izvoza od oko 4,3% (2026: 2,9%, 2027: 4,7%, 2028: 5,3%). Ovdje posebno treba naglasiti doprinos usluga, obzirom da je udio istih u posljednjih nekoliko godina značajno uvećan i vrlo često amortizovao određene gubitke u okviru izvoza roba koji su nastali usljed fluktuacija na međunarodnim tržištima. Tako bi tokom ovog perioda zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na oko 42% na kraju 2028. godine. S druge strane, očekuje se da bi se uvoz u ovom vremenskom periodu trebao kretati po nešto sporijoj godišnjoj stopi rasta od 3,4% (2026: 2,6%, 2027: 3,6%, 2028: 4,0%). Posljedica ovakvog kretanja uvoznog rasta bila bi stabilizacija udjela uvoza u BDP-u na oko 53% BDP-a na kraju 2028. godine. Nešto snažniji rast izvoza u odnosu na rast uvoza u srednjem roku bi rezultirao postepenom stabilizacijom vanjskotrgovinskog bilansa kao udio u BDP-u na 11%, odnosno neutralnim doprinosom ekonomskom rastu, dok bi pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2028. godinom trebala iznositi skoro 78,5%.

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Obzirom na visok nivo nepredvidivosti krajnjeg ishoda ekonomskih tokova, moguće su i značajnije promjene u realizaciji projekcija javnih prihoda. Neizvjesnost u vanjskom okruženju prepoznata je kao izraženiji rizik po ostvarenje prognoziranog srednjoročnog ekonomskog rasta. Od domaćih rizika značajan potencijalni negativni utjecaj mogao bi imati spor tempo provođenja ekonomskih reformi. Poseban akcent se stavlja i na obavezu provedbe reformi domaćeg zakonodavstva u oblasti zelene energije do 2026. godine, čija kašnjenja bi u značajnoj mjeri mogla ugroziti ukupnu konkurentnost Bosne i Hercegovine, te dovesti do pada domaćeg bruto proizvoda.

Projekcije poreznih prihoda i obaveznih socijalnih doprinosa za 2025. godinu, temelje se na trenutno provedenim izmjenama politika, prate projektovane makroekonomske pokazatelje, kao i tekuće trendove u naplati, korigovane za jednokratne utjecaje. Potencijalna implementacija novih mjera u ovoj oblasti, u narednom srednjoročnom periodu, u značajnoj mjeri može imati odraz i na projicirani nivo naplate.

Na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri utjecati: izmjene ostalih poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH, rad poreznih administracija, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda i sl.

2.2. Industrijska proizvodnja i robna razmjena

Međunarodni i domaći statistički podaci za 2024. godinu ukazuju na to da je došlo do značajnog usporavanja privredne aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Eurostata za 2024. godinu u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od svega 1% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 2,4%.¹¹ Čini se da je sličan trend kretanja privredne aktivnosti primjetan i u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za 2024. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila rast BDP-a od 2,5%, dok je s druge strane pad fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio 4,2% u odnosu na prethodnu godinu.¹² Na osnovu ovih pokazatelje može se zaključiti da Bosna i Hercegovina prati trendove koji su evidentni u zemljama EU, te da su usluge glavni nosioci povećanja ekonomske aktivnosti u zemlji.

Ovakav trend kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini na neki način ukazuje da su ekonomski trendovi u zemlji determinisani privrednim kretanjima u zemljama EU. S druge strane, također ukazuje na usporavanje ekonomskih trendova u odnosu na prethodne godine. Ako se detaljnije posmatra struktura fizičkog obima proizvodnje u Bosni i Hercegovini u 2024. godini vidljivo je da je pad proizvodnje registriran u okviru prerađivačke industrije 4,4% i u sektoru rudarstva 7%, dok je nešto blaži pad proizvodnje ostvaren u sektoru za proizvodnju električne energije 0,9%. Na osnovu ovih pokazatelja

¹¹ Eurostat, Euroindicators, „Industrial Production“, 21/2025, 14 February 2025.

¹² Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, Decembar 2024“, 25.01.2025. godine.

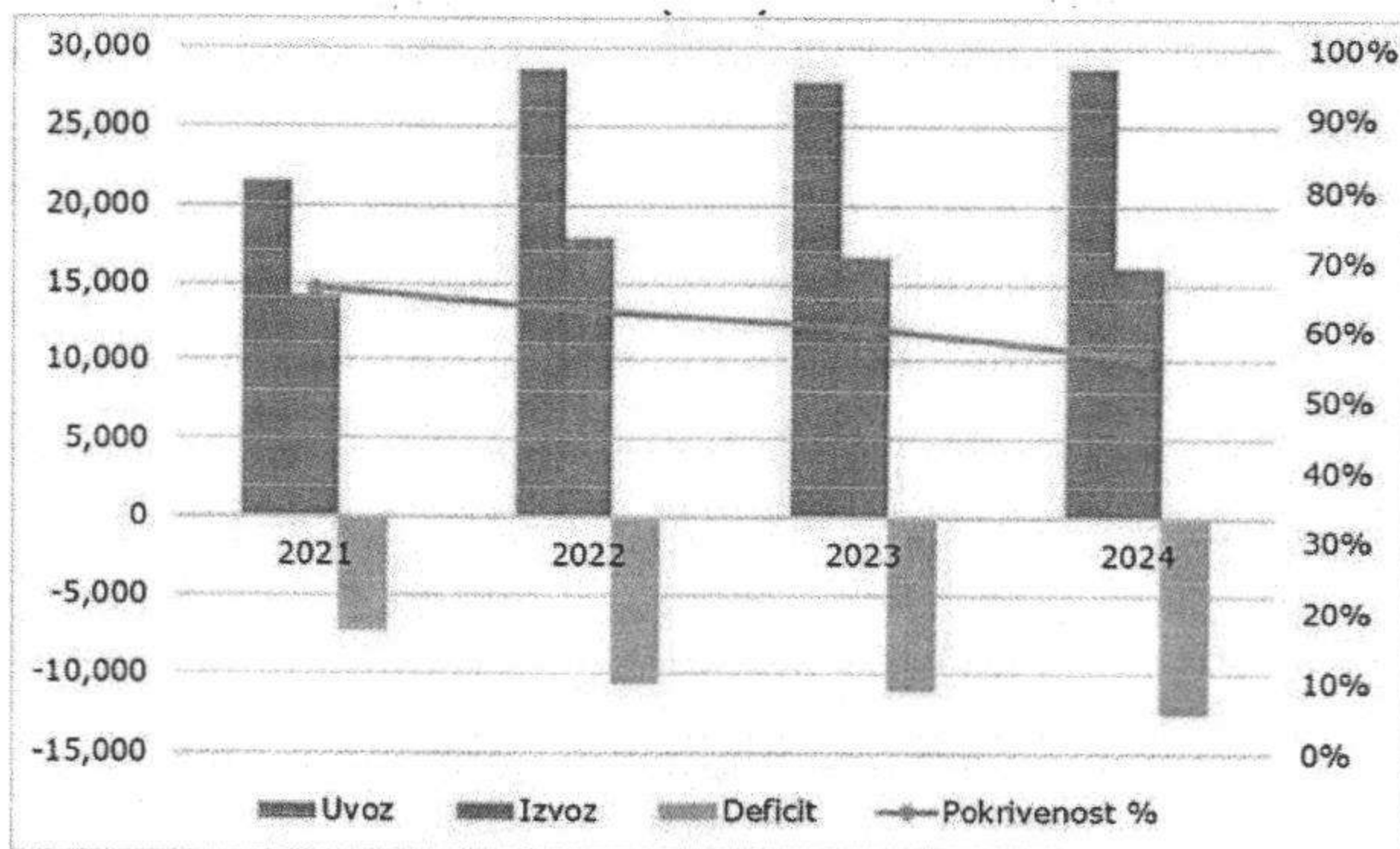
može se zaključiti da su kretanja u okviru prerađivačke industrije koja čini oko $\frac{3}{4}$ ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini bila ključna za pad fizičkog obima proizvodnje. Pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini posljedica slabljenja izvozne tražnje i samim tim obima proizvodnje u okviru izvozno orijentiranih grana, što također potvrđuju i pokazatelji o padu robnog izvoza u 2024. godini.

U periodu 2025.-2028. godina, kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu očekuje osjetnija stabilizacija ekonomskog rasta što će se odraziti i na kretanje obima proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. Tokom posmatranog perioda kretanja u okviru industrijske proizvodnje će pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju dosta zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se poboljšanje implementacije reformskih mjera na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini. Poboljšanje poslovnog ambijenta je preduslov za povećanje investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentne pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Ako se ima u vidu struktura proizvodnih procesa u Bosni i Hercegovini vrlo je važno blagovremeno i u punom kapacitetu pristupiti procesu zelene tranzicije. Eventualna kašnjenja u procesu zelene tranzicije predstavljaju prijetnju za konkurentnost industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Samo pod uslovom materijalizacije kako eksternih tako i internih pretpostavki, projekcija DEP-a da bi Bosna i Hercegovina mogla ostvariti poboljšanje i pozitivne stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Vanjskotrgovinska razmjena BiH tokom 2024. godine zabilježila je određene promjene u odnosu na prethodnu godinu. Kretanje, obim i struktura robne razmjene zavise od različitih faktora. Ključni faktori koji su u 2024. godini uticali na vanjskotrgovinsku razmjenu BiH su globalni ekonomski trendovi, svjetska ekonomska situacija, inflacija i recesioni pritisci koji su imali direktan uticaj na potražnju za domaćim proizvodima na međunarodnom tržištu, dok su se promjene u cijenama energenata, metala i sirovina direktno odrazile na izvozno-uvozne tokove.

Grafikonom jedan prikazano je godišnje kretanje robne razmjene BiH sa inostranstvom za period 2021-2024. godina. Prikazane su vrijednosti uvoza, izvoza i ostvarenog deficita u milionima KM (lijeva vertikalna skala), kao i udio u pokrivenosti uvoza izvozom (desna vertikalna skala) za navedeni period.

Grafikon 1: Robna razmjena BiH za period 2021-2024. (u mil. KM)

Izvor: Agencija za statistiku BiH, prikaz OMA

Tokom 2024. godine došlo je do smanjenja izvoza za 3,7% i povećanja uvoza za 3,2% u odnosu na prethodnu godinu, što je uticalo na povećanje vanjskotrgoviskog deficita za 13,7%. Pokrivenost uvoza izvozom u 2024. godini na godišnjem nivou iznosi 56,1% i manja je za 4,0 p.b. Uvoz se u 2024. godini zadržao na nivou uvoza iz 2022. godine, dok je izvoz znatno smanjen 10,6%.

U usporedbi sa 2021. godinom uvoz u 2024. godini veći je za 32,7%, a izvoz za 12,6%, međutim vanjskotrgovinski deficit u 2024. godini je mnogo veći. S obzirom da 2021. godina predstavlja godinu oporavka nakon pojave pandemije Covid-19, rezultati vanjskotrgovinske razmjene u 2024. godini bili bi znatno bolji da nisu uslijedili dodatni šokovi koji su negativno utjecali na uvoz i izvoz u ovoj godini. Također, konstantan rast cijena, odnosno visoke stope inflacije, uzrokovale su povećanje u obimu razmjene. Stepem rasta obima razmjene treba vezati za rast cijena, a ne za povećanje fizičkog izvoza i uvoza.¹³

Podaci ukazuju na potrebu za daljim diverzificiranjem izvoza i smanjenjem ovisnosti o uvozu u ključnim sektorima kako bi se poboljšao vanjskotrgovinski bilans zemlje. Također, ukazuje se na potrebu za daljim praćenjem i analizom vanjskotrgovinskih tokova, kao i na implementaciju strategija koje bi mogle doprinijeti smanjenju trgovinskog deficita i jačanju izvoznog sektora BiH.

¹³ OMA Bilten, mart/april 2025. godine, http://www.oma.uino.gov.ba/bilteni/Oma_Bilten_hr_237_238.pdf;

2.3. Tržište rada

U 2024. godini u Bosni i Hercegovini je registrovan usporen rast broja zaposlenih lica. Prosječan broj zaposlenih u periodu I-XII 2024. godine je iznosio oko 855,8¹⁴ hiljada i veći je za 0,7% u odnosu na 2023. godinu. Analiza broja zaposlenih lica prema područjima djelatnosti pokazuje da je usporen rast broja zaposlenih lica posljedica smanjenja broja zaposlenih lica u djelatnosti industrije. Suprotno, najveći doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini dala je djelatnost trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala. Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2024. godini iznosio je oko 328,6 hiljada, i manji je za 5,8% u odnosu na isti period 2023. godine. Tokom 2024. godine nastavljen je trend uvećanja plata u Bosni i Hercegovini. Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2024. godine iznosila je 1.381 KM uz nominalni rast od 9,4% u odnosu na isti period 2023. godine. Realni rast neto plate iznosio je 7,5% i praćen je umjerenim rastom inflacije.

Prema prvim raspoloživim podacima u januaru 2025. godine broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je smanjen za 5% g/g i iznosi 323,6 hiljada što ukazuje na postepeni rast broja zaposlenih¹⁵ lica. Istovremeno prosječna neto plata je nominalno uvećana za 13,5% i iznosi 1.508 KM. Bitno je napomenuti da je početkom 2025. godine došlo do uvećanja najnižih plata u oba entiteta što doprinosi rastu prosječne neto plate.¹⁶ Projekcije na tržištu rada do kraja 2025. godine uglavnom su bazirane na očekivanom ekonomskom rastu u posmatranom periodu, odnosno ambijentu poslovanja koji determiniše nivo ekonomske aktivnosti. Pored toga, uzeta su u obzir predviđanja i projekcije određenih međunarodnih institucija koja bi mogla indirektno uticati na poslovno okruženje a time i na razvoj dešavanja na tržištu rada. ECB u svojim posljednjim projekcijama u martu 2025. godine predviđa da bi stopa nezaposlenosti u eurozoni mogla biti minorno smanjena u odnosu na prethodnu godinu i iznositi 6,3%¹⁷, uz usporen rast broja zaposlenih lica od 0,4% g/g. Prema projekcijama DEP-a u Bosni i Hercegovini u 2025. godini se očekuje nešto brži ekonomski rast od 2,7% g/g (detaljnije u poglavlju o ekonomskom rastu) što bi uticalo da se broj zaposlenih lica nastavi uvećavati u odnosu na prethodnu godinu (oko 0,9%) uz postepeno smanjenje stope nezaposlenosti. Pored toga, rast prosječne neto plate bi mogao iznositi oko 11% g/g. Ipak, projekcije na tržištu rada zavise od rizika koji bi mogli značajno uticati na pretpostavljeni rast plata kao i broj zaposlenih lica.¹⁸

Izrada srednjoročnog scenarija za period 2026-2028. godine u oblasti tržišta rada bazirana je na očekivanom ekonomskom rastu u posmatranom periodu, odnosno obimu potražnje,

¹⁴ Izvor: BHAS, Zaposleni po djelatnostima. Privremeni podatak, podaci do septembra 2024. godine konačni, a za ostale mjeseci 2024. godine privremeni.

¹⁵ U periodu pripreme projekcija nije bio raspoloživ podatak o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini.

¹⁶ U Federaciji Bosne i Hercegovine najniža plata za period od 01. januara do 31. decembra 2025. godine utvrđuje se u neto iznosu od 1.000 KM. (Odluka o iznosu najniže plaće za 2025. godinu, Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 104/24). U Republici Srpskoj takođe je donesena Odluka o najnižoj plati za 2025. godinu (Odluka o imjeni Odluke o najnižoj plati za 2025. godinu, Sl. glasnik Republike Srpske 6/25). Najniža plata u Republici Srpskoj utvrđuje se u bruto iznosu od 1.344,26 KM, odnosno u neto iznosu od 900,00 KM. Najniža plata za poslove za čije obavljanje se zahtijeva najmanje stečeno srednje obrazovanje u trajanju od tri godine utvrđuje se u bruto iznosu od 1.426,23 KM, odnosno u neto iznosu od 950,00 KM. Najniža plata za poslove za čije obavljanje se zahtijeva najmanje stečeno srednje obrazovanje u trajanju od četiri godine utvrđuje se u bruto iznosu od 1.508,20 KM, odnosno u neto iznosu od 1.000,00 KM. Najniža plata za poslove za čije obavljanje se zahtijeva najmanje stečeno više obrazovanje utvrđuje se u bruto iznosu od 2.000,00 KM, odnosno u neto iznosu od 1.300,00 KM.

¹⁷ U 2024. godini je iznosila 6,4%.

¹⁸ Od navedenih rizika će zavisti visina stope rasta broja zaposlenih lica i neto plata u osnovnom scenariju.

trgovine i investicija. ECB u svojim projekcijama¹⁹ predviđa u 2026-2027. godini nešto brži ekonomski rast (u odnosu na 2025. godinu) uz stopu nezaposlenosti u eurozoni od 6,3%-6,2%. Istovremeno u posmatranom periodu se očekuje rasta broja zaposlenih lica od 0,4% što je jednaka stopa rasta u odnosu na 2025. godinu. Prema projekcijama DEP-a, u periodu 2026-2028. godine, u Bosni i Hercegovini se takođe očekuje brži ekonomski rast u poređenju sa prethodnom godinom. Uz bolje poslovne prilike stvorili bi se uslovi za nastavak postepenog rasta broja zaposlenih lica. Pretpostavljeni ekonomski rast bi se trebao odraziti na rast broja zaposlenih lica u mnogom djelatnostima. Kao i prethodnih godina, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom²⁰ sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Najveći broj zaposlenih lica bi mogao ostati i dalje u oblasti trgovine i prerađivačke industrije koje ujedno zapošljavaju najviše lica (oko 38%). Generalno, uz povoljniju poslovnu klimu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u okruženju, u periodu 2026-2028. godine očekuje se povećanje broja zaposlenih lica oko 1,2%-1,5% g/g, uz uvećanje neto plata od 5,2%-5,6% g/g.

2.4. Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija

Rizici po ostvarivanje projekcija ekonomskog rasta u osnovnom scenariju mogu se klasifikovati u dvije grupe (vanjski i unutrašnji). U vrijeme pripreme ovog izvještaja čini se da su vanjski rizici dosta izraženiji i predstavljaju veći rizik za realizaciju projekcija ekonomskog rasta iz osnovnog scenarija u odnosu na unutrašnje. Neizvjesnost u vanjskom okruženju, jačanje inflatornih pritisaka kao i slabljenje globalnog ekonomskog rasta zasigurno bi imali negativan utjecaj na potrošnju, investicije, vanjskotrgovinsku razmjenu a samim tim i na projekcije ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovinu u osnovnom scenariju za period 2026.-2028. godina.

S duge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u implementaciji provođenju strukturalnih reformi moglo bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Vrlo je važno istaći **rizike koji se tiču klimatskih promjena**, odnosno usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u Bosni i Hercegovini sa važećim propisima u zemljama EU. U tom kontekstu vrijedi istaći da je Bosna i Hercegovina do 2026. godine obavezna usaglasiti domaće zakonodavstvo kao i strukturu ekonomije u skladu sa odredbama **Carbon Border Adjustment Mechanism CBAM²¹ regulative**. Eventualna kašnjenja prilikom usaglašavanja mogli bi značajno ugroziti ukupnu konkurentnost ekonomije u Bosni i Hercegovini kroz smanjenja proizvodnje, izvoza, zaposlenosti, javnih prihoda i u konačnici rezultirati nižim stopama rasta BDP-a za nekoliko p.p.

Što se tiče rizika u srednjem roku, naročito vrijedi istaći rizike na tržištu rada odnosno trend smanjenja radne snage koji je evidentan u posljednjih nekoliko godina. Eventualni nastavak migracija stanovništva (mladi, obrazovan i kvalifikovan kadar) iz Bosne i Hercegovine bi moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog.

¹⁹ Projekcije iz marta 2025. godine.

²⁰ U analizi se misli na djelatnosti javne uprave, zdravstva i obrazovanja.

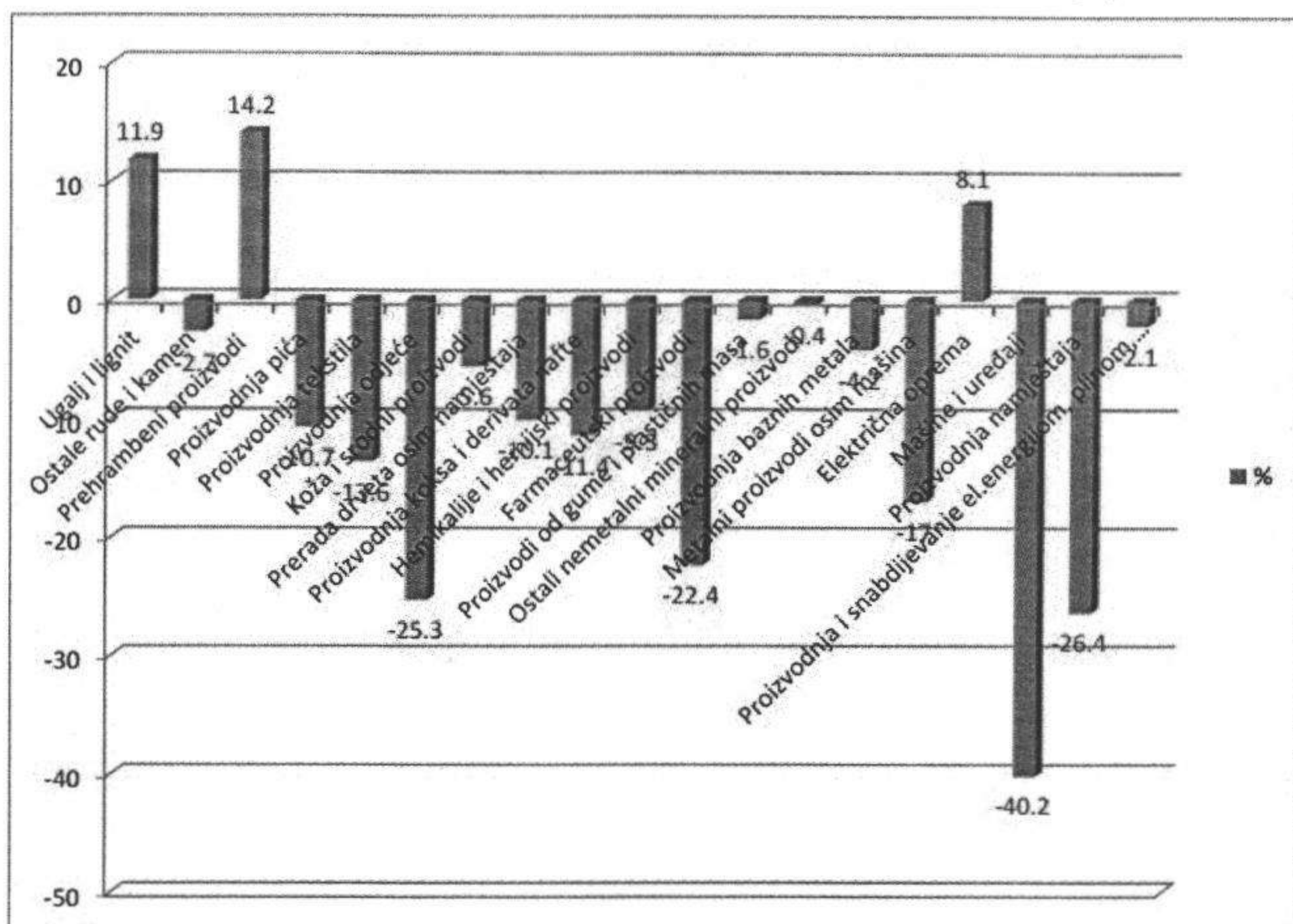
²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R0956>

3. MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE TUZLANSKOG KANTONA

U Tuzlanskom kantonu, prema evidencijama na dan 31.12.2023. godine, poslovalo je 10.415 pravnih lica, 6.335 dijelova pravnih lica i 11.393 fizičke osobe (obrti). Najviše i pravnih i fizičkih lica posluje u oblasti trgovine i uslužnog sektora, a slijedi prerađivačka industrija sa nešto više od 3.000 pravnih i fizičkih lica.²²

Prema podacima za 2024. godinu, došlo je do pada obima industrijske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu za 7,5% u odnosu na 2023. godinu. Proizvodnja intermedijarnih proizvoda je ostvarila pad od 9,3%, proizvodnja energije 2,6%, kapitalni proizvodi 13,2%, trajni proizvodi za široku potrošnju 26,4%, dok je proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju ostala na istom nivou kao u 2023. godini.

Grafikon 2: Industrijska proizvodnja za Tuzlanski kanton I-XII 2024/I-XII 2023 (%)

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2025. godina

Ukupni izvoz iz Tuzlanskog kantona u 2024. godini iznosio je 2.219,9 miliona KM što je za 14,3% manje u odnosu na nominalnu vrijednost izvoza u 2023. godini. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od 2.863,3 miliona KM, što je pad nominalne vrijednosti uvoza

²² Tuzlanski kanton u brojkama, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo 2024. godine, dostupno na: <http://fzs.ba/index.php/2021/06/30/kantoni-u-brojkama/>

od 1,3% u odnosu na prošlu godinu. Ostvaren je vanjskotrgovinski deficit od 607 miliona KM, a pokrivenost uvoza izvozom je 78,5%. Najveći izvoz je u mašinskoj i hemijskoj, a najvažniji vanjskotrgovinski partneri su Austrija i Njemačka.²³

Tabela 3: Uvoz-Izvoz u Tuzlanskom kantonu 2024/2023 godina (u mil. KM)

I-XII 2024	Izvoz (000) KM	Uvoz (000) KM
Hrana i piće	83.365	264.376
Industrijski materijali	986.873	1.108.676
Goriva i maziva	168.407	324.290
Kapitalni proizvodi	427.578	538.922
Transportna sredstva i dijelovi	137.885	180.732
Proizvodi za široku potrošnju	415.831	409.908

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2025. godina

Na evidenciji JU Služba za zapošljavanje TK, na kraju decembra 2024. godine evidentirane su 60.459 nezaposlenih osoba, od čega je 65,53% stručnih i 34,47% nestručnih. U ukupnom broju nezaposlenih su 39.384 žene.²⁴ Broj zaposlenih lica prema podacima Porezne uprave FBiH po mjestu prebivališta zaposlenika, iznosio 105.487. U odnosu na isti dan 2023. godine, broj zaposlenih je povećan za 997, odnosno 0,95%.²⁵

Tabela 4: Neto plaća za Tuzlanski kanton 2024/2023 godina

Djelatnost		Tuzlanski kanton	
		Neto plaća (XII 24)	XII 24/ 2023 %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.208	21,3
B	Vađenje ruda i kamena	1.577	9,1
C	Prerađivačka industrija	1.066	11,6
D	Proizvodnja i snabdijevanje el.en., plinom	2.181	12,5
E	Snabdijevanje vodom i uklanjanje otpadnih voda	1.251	10,3
F	Građevinarstvo	967	9,4
G	Trgovina na veliko i malo	1.005	11,0
H	Prevoz, skladištenje i komunikacije	934	5,2
I	Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	841	1,2
J	Informacije i komunikacije	2.058	7,7
K	Finansijske djelatnosti	1.729	7,6
L	Poslovanje nekretninama	1.036	2,9
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.188	-2,1
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.019	5,4
O	Javna uprava i odbrana	1.800	10,9
P	Obrazovanje	1.196	10,2
Q	Zdravstvena socijalna zaštita	1.915	9,5
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1.199	13,0
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.342	10,0

Izvor: Privredna komora Tuzlanskog kantona, 2025. godina

²³ Privredna kretanja Tuzlanskog kantona u 2024. godini, Kantonalna privredna komora Tuzla;

²⁴ Bilten 12/24, Statistički pregled – decembar/prosinac 2024. godine, Federalni zavod za zapošljavanje, Sarajevo, Januar 2025. godine;

²⁵<https://www.pufbih.ba/v1/novosti/3145/porezni-obveznici-federacije-bih-u-2024-godini-uplatili-rekordnih-7949633244-km-javnih-prihoda>, pristupljeno 24.04.2025. godine;

Prosječna neto plata u Tuzlanskom kantonu u decembru 2024. je iznosila 1.289 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2023. godine, neto plaća je veća za 11%. Najviše prosječne neto plate su u sektoru proizvodnje i snabdijevanja el.energijom (2.181 KM), dok su najniže prosječne neto plate u ugostiteljstvu i hotelijerstvu (841 KM).

4. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA

Fiskalna politika, usklađena je sa mjerama Reformske agende, u 2025. godini i narednom srednjoročnom periodu fokusirana je na podršci makroekonomskom rastu, u cilju povećanja fiskalnog prostora politikama koje promovišu dugoročni rast i suzbijaju sivu ekonomiju. Ključne aktivnosti prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora prognoziranog srednjoročnog makroekonomskog rasta. Provedbu planiranih aktivnosti i dalje prati nastavak reformi u cilju kreiranja stabilnog poreznog sistema i približavanja istog standardima Evropske unije.

Vlada Kantona bit će usmjerena na oblikovanje fiskalne politike u cilju promovisanja konkurentnosti, povećanja efikasnosti javnog sektora te jačanja upravljanja javnim finansijama, kako na strani prihoda tako i na strani rashoda budžeta, kao i na pitanje povrata vanjskog duga. Prioriteti u oblasti porezne politike i javnih prihoda u FBiH, a koji će imati utjecaj na Tuzlanski kanton, za period 2026. – 2028. godina biti će orjentisani na nastavku aktivnosti izrade prijedloga zakonskih rješenja kojima će se doprinijeti osiguranju i očuvanju ambijenta pogodnog privrednom rastu, sa stabilnim i predvidivim uslovima poslovanja, te poboljšanju naplate javnih prihoda, kao jednog od osnovnih agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i ostalih društvenih potreba i obaveza. Također, kao i u proteklom periodu, nastavlja se kontinuirano provođenje aktivnosti na pojačanom inspekcijskom nadzoru s ciljem poticanja poštivanja propisa u cilju poboljšanja porezne discipline, suzbijanja sive ekonomije, te postizanja efikasnije naplate javnih prihoda.

5. POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Projekcije su usko vezane za kretanje ekonomije u postpandemijskom periodu kao i negativnim efektima političkih i sigurnosnih dešavanja na globalnom planu (Ukrajina, Bliski Istok i td.). Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o stanju inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Srednjoročne projekcije prihoda za period 2026.-2028. godina prate makroekonomske prognoze za navedeni period, uz zadržani nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama.

Kada je riječ o projekcijama prihoda od indirektnih poreza, iste su bazirane na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinственном računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje

(OMA) iz aprila 2025. godine. Na osnovu srednjoročnih kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima Federacije BiH, po godinama, zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2026-2028. godina.

Svaki neplanirani događaj u 2025. godini, koji se u značajnoj mjeri može odraziti na pretpostavljene iznose javnih prihoda, eventualno će dovesti i do vanrednog revidiranja projekcija prihoda.

Tabela 5: Osnovni scenari, projekcija prihoda od indirektnih poreza (2025-2028)

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM						Projektirana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija					2025	2026	2027	2028
		2024	2025	2026	2027					
PDV	6.227,1	6.552,0	6.842,0	7.174,9	7.475,9		5,2%	4,4%	4,9%	4,2%
Akcize	1.851,7	1.929,9	2.011,2	2.098,0	2.193,7		4,2%	4,2%	4,3%	4,6%
Carine	580,1	649,9	677,2	712,4	750,8		12,0%	4,2%	5,2%	5,4%
Putarina	732,3	739,5	761,6	785,3	811,2		1,0%	3,0%	3,1%	3,3%
Ostalo	57,4	49,4	49,4	49,4	49,4		-14,01%	0,0%	0,0%	0,0%
UKUPNO	9.448,6	9.920,6	10.341,3	10.819,9	11.280,9		5,0%	4,2%	4,6%	4,3%
Namjenska putarina *)	-457,4	-462,2	-476,0	-490,8	-507,0		1,0%	3,0%	3,1%	3,3%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	8.991,2	9.458,5	9.865,3	10.329,1	10.773,9		5,2%	4,3%	4,7%	4,3%

Izvor: Odjeljenje za makroekononsku analizu BiH, april 2025. godina

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22) je detaljno definisana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste.

Projekcije prihoda za Bosnu i Hercegovinu u periodu 2025-2028 dostupne su u Tabeli 6. Kako bi se osigurala uporedivost projektiranih i naplaćenih prihoda od indirektnih poreza, projekcije prihoda od indirektnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvještajima UIO o naplati po vrstama prihoda.

U narednim tabelarnim pregledima daju se projekcije indirektnih i direktnih poreza za nivo Tuzlanskog kantona za period 2026-2028. godina dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo.

Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa trezora za nivo Tuzlanskog kantona u narednom trogodišnjem periodu su slijedeće:

Tabela 6: Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za Tuzlanski kanton

Indirektni porezi (KM)	Projekcija 2026	Projekcija 2027	Projekcija 2028

Tuzlanski kanton ukupno (I + II + III)	548.058.858	587.109.612	621.276.308
I Kanton	448.213.749	480.150.255	508.092.477
II Gradovi/općine TK ukupno	78.554.056	84.151.257	89.048.418
III JU Direkcija regionalnih cesta Tuzlanskog kantona	21.291.053	22.808.101	24.135.413

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinственог računa za 2026. godinu za nivo Tuzlanskog kantona očekuje se u iznosu od 548.058.858,00 KM, od čega se na Kanton odnosi iznos od 448.213.749,00 KM, za gradove/općine iznos od 78.554.056,00 KM i JU Direkciju regionalnih cesta Tuzlanskog kantona iznos od 21.291.053,00 KM.

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cijelosti prihod Kantona, i u narednom trogodišnjem periodu projicira se u sljedećim iznosima:

Tabela 7: Projekcije prihoda od poreza na dobit

Porez na dobit (KM)	Projekcija 2026	Projekcija 2027	Projekcija 2028
Tuzlanski kanton	93.116.295	93.275.380	93.445.018

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Projekcije se temelje i na makroekonomskim pretpostavkama, preuzetim od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) iz marta 2025. godine.²⁶

Projekcije prihoda od poreza na dohodak, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće, za nivo kantona su sljedeće:

Tabela 8: Projekcije prihoda od poreza na dohodak

Porez na dohodak (KM)	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.	Projekcija 2028.
Tuzlanski kanton ukupno (I + II)	161.076.947	170.067.086	179.690.769
I Kanton	97.684.496	103.136.530	108.972.776
II Gradovi/općine TK ukupno	63.392.451	66.930.556	70.717.993

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

5.1. Projekcije prihoda za gradove/općine i vanbudžetske fondove

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinственог računa za gradove/općine Tuzlanskog kantona očekuje se u sljedećim iznosima za period 2026.-2028. godina:

Tabela 9: Projekcije prihoda sa Jedinственог računa za gradove/općine TK u KM

Gradovi/Općine TK	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.	Projekcija 2028.
--------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

²⁶ Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028. godina, Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2025. godine;

BANOVIĆI	4.185.440	4.483.664	4.744.590
GRAČANICA	7.401.577	7.928.961	8.390.385
GRADAČAC	7.247.462	7.763.865	8.215.681
KALESIJA	6.192.991	6.634.259	7.020.338
KLADANJ	2.295.503	2.459.064	2.602.169
ČELIĆ	1.865.603	1.998.533	2.114.837
LUKAVAC	6.618.835	7.090.446	7.503.073
SREBRENİK	7.381.299	7.907.238	8.367.397
TUZLA	19.617.222	21.015.005	22.237.968
ŽIVINICE	10.808.331	11.578.455	12.252.260
DOBOJ ISTOK	1.825.046	1.955.086	2.068.862
SAPNA	1.898.048	2.033.290	2.151.616
TEOČAK	1.216.698	1.303.391	1.379.241
UKUPNO	78.554.056	84.151.257	89.048.418

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Prateći također tekuće trendove naplate i makroekonomske prognoze na tržištu rada, očekivani rast broja zaposlenih kao i prosječne plate, te se istovremeno vodeći posebnom oprežnošću prilikom planiranja ovih prihoda, pripremljena je projekcija prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti za period 2026-2028. godina.

Prihodi od poreza na dohodak na nivou gradova/općina TK za period 2026.-2028. godina projiciraju se kako slijedi:

Tabela 10: Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM

Gradovi/općine TK	Projekcije 2026.	Projekcije 2027.	Projekcije 2028.
BANOVIĆI	3.698.284,00	3.904.695,00	4.125.652,00
GRAČANICA	5.598.745,00	5.911.226,00	6.245.728,00
GRADAČAC	4.364.383,00	4.607.971,00	4.868.725,00
KALESIJA	2.678.182,00	2.827.659,00	2.987.669,00
KLADANJ	1.943.835,00	2.052.326,00	2.168.462,00
ČELIĆ	1.005.184,00	1.061.286,00	1.121.342,00
LUKAVAC	6.275.231,00	6.625.469,00	7.000.388,00
SREBRENİK	3.670.393,00	3.875.248,00	4.094.539,00
TUZLA	23.543.658,00	24.857.693,00	26.264.329,00
ŽIVINICE	6.600.010,00	6.968.374,00	7.362.697,00
DOBOJ ISTOK	2.376.103,00	2.508.720,00	2.650.682,00
SAPNA	904.407,00	954.884,00	1.008.919,00
TEOČAK	734.036,00	775.005,00	818.861,00
UKUPNO	63.392.451,00	66.930.556,00	70.717.993,00

Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova Tuzlanskog kantona, date su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 11: Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova

Prihodi (doprinosi)	Projekcije		
	2026.	2027.	2028.
Zavod zdravstvenog osiguranja TK-doprinos za zdravstveno osiguranje	435.913.173	466.054.919	499.143.085
Služba za zapošljavanje TK doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	39.032.774	41.356.083	43.903.837
UKUPNO:	474.945.947	507.411.002	543.046.922

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

5.2. Projekcije prihoda Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona

Projekcije prihoda Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona, date su u sljedećem tabelarnom pregledu:²⁷

Tabela 12: Projekcije prihoda

Prihodi	Projekcije		
	2026.	2027.	2028.
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinственог računa	21.291.053	22.808.101	24.135.413
Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	5.729.473	5.907.616	6.102.611
UKUPNO:	27.020.526	28.715.717	30.238.024

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 54/20, 55/20-Isp, 63/20, 88/20, 28/21, 56/21, 83/21, 01/22, 34/22, 57/22, 76/22, 93/22, 94/22, 10/23, 37/23, 81/23, 23/24, 36/24, 57/24, 80/24, 99/24 i 29/25), definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinственог računa koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

Također, definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od putarine u iznosu od 0,25 KM po jednom litru, za izgradnju autocesta i drugih cesta koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

²⁷ Revidirane projekcije prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026-2028. godina, Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2025. godine;

6. PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA

Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za Budžet Tuzlanskog kantona za period 2026.-2028. godina zasnivaju se na projekcijama dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo iz mjeseca maja 2025. godine. Projekcije prihoda i primitaka u Budžetu Tuzlanskog kantona u periodu 2026.-2028. godina ilustruje sljedeći pregled:

Tabela 13: Prihodi, primici i finansiranje Budžeta Tuzlanskog kantona u KM

	Izvršenje prihoda i primitaka 2024. godina	Izmjene i dopune budžeta TK za 2025. godinu	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.	Projekcija 2028.	Index (2026/ 2025)	Index (2027/ 2026)	Index (2028/ 2027)
UKUPNO PRIHODI, PRIMICI, FINANSIRANJE I PROCJENA PRENESENOG VIŠKA PRIHODA NAD RASHODIMA (I+II)	621.869.798,75	817.191.844,00	781.057.153,00	771.317.578,00	806.054.152,00	95,58	98,75	104,50
I UKUPNO BUDŽETSKA SREDSTVA (A+B+C+D+E)	572.708.640,93	670.976.653,00	703.629.707,00	698.737.663,00	732.685.768,00	104,87	99,30	104,86
A. Poreski prihodi	549.065.962,41	598.531.862,00	639.128.537,00	676.676.163,00	710.624.268,00	106,78	105,87	105,02
1. Prihodi od indirektnih poreza	372.485.398,01	402.505.563,00	448.213.749,00	480.150.255,00	508.092.477,00	111,36	107,13	105,82
2. Porez na dobit preduzeća	98.693.062,99	107.007.465,00	93.116.295,00	93.275.380,00	93.445.018,00	87,02	100,17	100,18
3. Porez na dohodak (uključujući zaostale uplate poreza na plaće)	77.759.143,05	88.904.834,00	97.684.493,00	103.136.528,00	108.972.773,00	109,88	105,58	105,66
4. Domaći porezi na dobra i usluge	122.735,76	108.500,00	108.500,00	108.500,00	108.500,00	100,00	100,00	100,00
5. Prihodi po osnovu zaostalih obaveza i ostali porezi	5.622,60	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.500,00	100,00	100,00	100,00
B. Neporezni prihodi	22.149.994,88	22.061.500,00	22.061.500,00	22.061.500,00	22.061.500,00	100,00	100,00	100,00
1. Prihodi od poduzet. aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	910.663,50	895.000,00	895.000,00	895.000,00	895.000,00	100,00	100,00	100,00
2. Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	14.164.193,50	14.105.500,00	14.105.500,00	14.105.500,00	14.105.500,00	100,00	100,00	100,00
3. Novčane kazne (neporezne prirode)	7.075.137,88	7.061.000,00	7.061.000,00	7.061.000,00	7.061.000,00	100,00	100,00	100,00
C. Vlastiti prihodi, namjenski prihodi, donacije i transfer	544.636,86	0,00	0,00	0,00	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
D. Primici od finansijske imovine	948.046,78	615.000,00	353.301,00	0,00	0,00	57,45	0,00	#DIV/0!
E. Procjena prenesenog viška prihoda nad rashodima (suficit)	0,00	49.768.291,00	42.086.369,00	0,00	0,00	84,56	0,00	#DIV/0!

II NAMJENSKA SREDSTVA, GRANTOVI, DONACIJE, PRIMICI, VLASTITI PRIHODI I PRIMICI OD DUGOROČNOG ZADUŽIVANJA (F+G+H)	49.161.157,82	146.215.191,00	77.427.446,00	72.579.915,00	73.368.384,00	52,95	93,74	101,09
F.Namjenska sredstva, grantovi, donacije i primici po osnovu namjenskih sredstava	41.760.348,52	90.466.670,00	51.889.323,00	52.649.692,00	53.439.311,00	57,36	101,47	101,50
1. Prihodi po osnovu posebnih propisa	14.083.437,56	40.149.657,00	38.061.013,00	38.835.402,00	39.584.401,00	94,80	102,03	101,93
2. Tekući i kapitalni transferi	10.524.707,02	10.682.816,00	13.091.879,00	13.085.859,00	13.127.479,00	122,55	99,95	100,32
3. Tekući transfer FBiH	15.608.367,08	38.928.152,00				0,00	#DIV/0!	#DIV/0!
4. Donacije	266.581,18	706.045,00	736.431,00	728.431,00	727.431,00	104,30	98,91	99,86
5. Kapitalni primici	1.277.255,68	0,00	0,00	0,00	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
G. Prihodi po osnovu vlastite djelatnosti -vlastiti prihodi	6.621.729,54	17.151.521,00	15.141.123,00	15.133.223,00	15.132.073,00	88,28	99,95	99,99
H. Primici od dugoročnog zaduživanja	779.079,76	38.597.000,00	10.397.000,00	4.797.000,00	4.797.000,00	26,94	46,14	100,00

Ukupni prihodi, primici, finansiranje i procjena prenesenog viška prihoda nad rashodima predviđaju se u 2026. godini u iznosu od 781.057.153,00 KM što je manje u iznosu od 36,1 milion KM u odnosu na plan 2025. godine ili za približno 4,42% manje, dok u 2027. godini očekuje se smanjenje od 9,74 miliona KM ili približno 1,3% manje u odnosu na 2026. godinu, te u 2028. godini rast od 34,74 milion KM ili približno 4,5% veći u odnosu na 2027. godinu.

Ukupni prihodi u dijelu budžetskih sredstava predviđaju se u 2026. godini u iznosu od 703.629.707,00 KM, što je više u iznosu od 32,65 miliona KM u odnosu na 2025. godinu ili za približno 4,87%, dok u 2027. godini očekuje se smanjenje od 4,89 milion KM ili približno 0,70% manje u odnosu na 2026. godinu, te u 2028. godini rast od 33,95 miliona KM ili približno 4,86% veći u odnosu na 2027. godinu.

Ukupni prihodi u dijelu namjenskih sredstava, grantova, donacija, primitaka i vlastitih prihoda predviđaju se u 2026. godini u iznosu od 77.427.446,00 KM, što je manje u iznosu od 68,79 miliona KM ili za približno 47,05% manje u odnosu na plan 2025. godinu, u 2027. godini manji u iznosu od 4,85 miliona KM ili za približno 6,26% manji u odnosu na 2026. godinu, te u 2028. godini veći u iznosu od 0,79 miliona KM ili za približno 1,09% veći u odnosu na 2027. godinu.

6.1. Prihodi i primici (budžetska sredstva)

Ukupni poreski prihodi u 2026. godini predviđaju se u iznosu od 639.128.537,00 miliona KM, što je za 40,60 miliona KM više u odnosu na iste u Budžetu 2025. godine ili za 6,78% više. U 2027. godini ovi prihodi su veći za 5,87 % u odnosu na 2026. godinu, dok će u 2028. godini doći do povećanja istih za 5,02% u odnosu na 2027. godinu.

U strukturi poreskih prihoda **prihodi od indirektnih poreza** imaju najveći udio. Iskazano nominalno indirektni porezi u 2026. godini će biti veći za 45,71 miliona KM u odnosu na plan 2025. godine, a u 2027. godini veći za 31,94 miliona KM u odnosu na 2026. godinu. U 2028. godini projicira se da će doći do rasta prihoda od indirektnih poreza u odnosu na 2027. godinu, za 27,94 miliona KM.

Porez na dobit preduzeća će imati tendenciju pada odnosno stagnacije, i to u 2026. godini smanjenje za 12,98% odnosno za 13,89 miliona KM u odnosu na planirani porez na dobit u 2025. godini. U 2027. godini očekuje se rast poreza na dobit za 0,17% u odnosu na 2026. godinu ili 0,16 miliona KM, dok se u 2028. godini očekuje rast za 0,18% ili 0,17 miliona KM u odnosu na 2027. godinu.

Revidirane projekcije prihoda od poreza na dobit za 2025. godinu bazirane su na historijskom i tekućem (Q1 2025) trendu naplate, uz procjenjena očekivanja do kraja godine. Prilikom procjene očekivanja do kraja tekuće godine, uzelo se u obzir da će primjena Odluke o minimalnoj plati za 2025. godinu, kao i pretpostavljeni nastavak povećanja plata radnika u cilju zadržavanja deficitarne radne snage na tržištu rada u Federaciji BiH, na strani poslodavaca dovesti do povećanja rashoda u navedene svrhe. Utjecajem istog, pretpostavljen je pad naplate ovih prihoda tokom ostatka 2025. godine, čeka se da će se ovi prihodi i u srednjoročnom periodu 2026. - 2028. godina zadržati na približno istom nivou pretpostavljenom za 2025. godinu, bez daljeg nastavka opadajućeg trenda.

Porez na dohodak, zajedno sa zaostalim uplatama poreza na plaću, se u 2026. godini procjenjuje sa povećanjem od 7,87 miliona KM ili 11,43% u odnosu na planirani u 2025. godini, dok se u 2027. i 2028. godini projiciraju sa porastom od 5,58% i 5,66% u poređenju sa prethodnom godinom.

Neporezni prihodi se u srednjoročnom periodu 2026.-2028. godina planiraju u istim iznosima od 22.061.500,00 KM za svaku godinu, odnosno u istom iznosu kao što je plan 2025. godinu.

Primici u Budžetu Tuzlanskog kantona u okviru budžetskih sredstava se u srednjoročnom periodu 2026.-2028. godina planiraju u iznosu od 353.301,00 KM za 2026. godinu, dok isti u 2027. i 2028. godini nisu planirani.

6.2. Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava

Prihodi po ovim osnovama za period 2026-2028. godina su planirani na osnovu zahtjeva budžetskih korisnika dostavljenih za izradu Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2026-2028. godina. Ukupan iznos namjenskih sredstava, grantova, donacija, primitaka, vlastitih prihoda i primitaka od dugoročnog zaduživanja u 2026. godini iznosi 77,43 miliona KM, od čega se na namjenska sredstva, grantove, donacije i primitke po osnovu namjenskih sredstava odnosi 51,89 miliona KM, iznos od 15,14 miliona KM odnosi se na prihode po osnovu vlastite djelatnosti – vlastite prihode korisnika, a iznos od 10,39 miliona KM odnosi se na primitke od dugoročnog zaduživanja. U 2027. godini namjenska sredstva, grantovi, donacije, primitci, vlastiti prihodi i primici od dugoročnog zaduživanja, planiraju se u iznosu od 72,58 miliona KM što je za 6,26% manje u odnosu na 2026. godinu. U 2028. ovi prihodi su veći za 0,79 miliona KM odnosno za 1,09% više u

odnosu na plan 2027. godine. Obzirom da se u narednom periodu očekuju dalje aktivnosti na pripremi i izradi Budžeta Tuzlanskog kantona za 2026. godinu, navedeni prihodi su svakako podložni izmjenama.

7. RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA

Obzirom da su rizici po projekcije najvećim dijelom vezani za vanjske faktore (situaciji vezanoj za rat i energetske krizu), neizvjesnost povezana sa projekcijama na visokoj je razini. Razvoj događaja na ukrajinskom ratištu i rješavanje globalnih energetskih problema predstavljaju glavne rizike po načinjene projekcije.

S duge strane, na ostvarenje projekcija utjecat će i unutrašnji faktori vezani za kompleksnu administrativnu organizaciju Federacije BiH, složen sistem donošenja odluka, spor tempo provođenja reformskih mjera isl. Eventualna kašnjenja u provođenju strukturnih reformi mogla bi se negativno odraziti na privredni rast. Također, rizik koji se odnosi na migraciju stanovništva pogotovo aktivnog radnog stanovništva iz Federacije BiH u konačnici bi mogao imati negativan odraz na produktivnost te rezultirati sporijim rastom BDP – a od projektovanog.

Kao rizik po projekcije značajno je navesti i stabilnost u proizvodnji električne energije koji u znatnoj mjeri ovisi o hidrološkim prilikama. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se loše odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, a samim tim i na fizički obim industrijske proizvodnje, a što bi opet imalo negativan odraz na ostale komponente BDP – a.

Izvršenje raspoloživih prihoda po osnovu indirektnih poreza za budžetske korisnike u Federaciji BiH direktno će ovisiti i o visini otplate vanjskog duga, s obzirom da se ukupan iznos prihoda s Jedinog računa, koji pripada Federaciji BiH, u skladu s članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni novine BiH“, broj 44/03, 52/04, 4/07, 4/08, 50/08 - dr. zakon, 49/09, 32/13 i 91/17) umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje inozemnog duga Federacije BiH.

8. PREDVIĐENE PROMJENE JAVNOG DUGA U SREDNJOROČNOM PERIODU

Vanjski i unutrašnji dug Tuzlanskog kantona regulisan je Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), Zakonom o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19, 25a/22 i 7/25), Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16, 3/20 i 60/23) i Zakonom o izvršavanju Budžeta Tuzlanskog kantona za tekuću godinu.

8.1. Obaveze kantona

Na osnovu podataka iz konsolidiranog godišnjeg obračuna kantona ukupne obaveze kantona na dan 31.12.2024. godine iznose 83.314.004,95 KM, i to:

Kratkoročne obaveze 56.781.603,98 KM

Dugoročne obaveze 26.532.400,97 KM

Stanje kratkoročnih obaveza na dan 31.12.2024. godine iznosi 56.781.603,98 KM i iste se odnose na :

- obaveze prema pravnim licima	11.643.143,28
- obaveze prema fizičkim licima	760.648,09
- obaveze za korištenje budžetske rezerve	244.274,20
- obaveze za tekuće transfere	6.555.924,28
- obaveze za kapitalne transfere	4.381.044,89
- ostale kratkoročne obaveze	180.234,90
- kratkoročni krediti i zajmovi	154.254,12
- obaveze prema radnicima (plate i naknade zaposlenima)	32.862.080,22

Tabela 14: Stanje kratkoročnih obaveza TK na dan 31.12.2024. godine

Kratkoročne obaveze se najvećim dijelom odnose na obaveze prema dobavljačima (pravnim i fizičkim licima) za isporučene robe i usluge, obaveze prema dobavljačima iz vlastitih prihoda, obaveze prema udruženjima i neprofitnim organizacijama, obaveze za oblike socijalne zaštite obaveze prema nižim nivoima za tekuće i kapitalne grantove, obaveze za kredite (neplaćeni anuiteti) iz mjeseca decembra, za Projekat izgradnje kanalizacije i vodosnabdijevanja Općine Čelić) i obaveze za plaće i ostale obaveze prema zaposlenim za mjesec decembar 2024. godine (topli obrok, prevoz, otpremnine i pomoći).

Kratkoročne obaveze sa 31.12.2024. godine su veće u odnosu na stanje istih sa 31.12.2023. godine za iznos od 9.235.337,31 KM.

Dugoročne obaveze iskazane u bilansu stanja na dan 31.12.2024. godine iznose 26.532.400,97 KM, manje su za 17,27% u odnosu na 31.12.2023. godine i odnose se na nedospjele obaveze od inostranog i domaćeg zaduživanja za glavni dug kao slijedi:

Federacija BiH- Fortis banka	Podsporazum broj: 07/1-14-1908/07 od 05.09.2006. Rekonstrukcija Plave bolnice, Anex I broj 07/1-14-8521/15 od 3.4.2015.godine; podugovor o kreditu broj 07/1-11-7873/20 od 10.04.2020 godine; Anex II broj 07/1-11-7873/20 od 10.04.2020. godine	14.092.523,46
Federacija BiH (MMF)	III Stand by aranžman MMF; broj: 07/1-11-7871/20 od 10.04.2020 godine	7.252.274,32
	IV Stand by aranžman MMF; broj: 07/1-11-7872/20 od 10.04.2020 godine	3.863.255,04
Federacija BiH	Kredit za općinu Čelić-Projekat vodosnabdijevanja i kanalizacije	157.680,15
Razvojna banka Federacija BiH	Realizacija prve tranše po Ugovoru broj DO-18-34-14829-VIII/23 od 22.12.2023. godine za finansiranje projekta Kampusu Univerziteta u Tuzli	1.166.668,00
UKUPNO		26.532.400,97

Tabela 15: Stanje dugoročnih obaveza TK na dan 31.12.2024. godine

8.2. Projekcije duga Tuzlanskog kantona nastalog po osnovu zaduživanja za period 2025. – 2028. godinu

Stanje i projekcije javnog duga su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i osigurao osnovu za razvojne inicijative. Pregled stanja i projekcija javnog duga u ovom dokumentu se temelji na podacima s kojima raspolaže Ministarstvo finansija.

U skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), kantoni se mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme dugoročnoga zaduženja iznos servisiranja duga za ukupan unutarnji i vanjski dug i garancija koji dopijeva u svakoj narednoj godini uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdana jemstva kantona ne prelazi 10% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini.

Servisiranje duga Tuzlanskog kantona u 2024. godini za kredite (glavnica) iznosi 1,09% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini bez primitaka, koji su u 2024. godini iznosili 618,87 miliona KM.

U periodu 2025-2028. godine obaveze za otplate po kreditima (glavnica), prema postojećim otplatnim planovima sa kojima Ministarstvo finansija raspolaže, procjenjuju se u ukupnim iznosima kako slijedi:

Opis	Plan 2025	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.	Projekcija 2028.
I Ukupno budžetska sredstva (1 do 4):	7.365.204,00	7.199.768,00	6.783.988,00	6.783.988,00
1. Razvojna banka Federacije BiH- Ugovor o kreditu broj: DO-18-34-14829-VIII/23 od 22.12.2023. godine - finansiranje projekta Kampusu Univerziteta u Tuzli i rekonstrukcije zgrade Vlade Kantona	1.250.004,00	1.666.668,00	1.666.668,00	1.666.668,00
2. Federalno ministarstvo finansija- Aneks 2 na Podugovor o kreditu od 05.09.2006. godine za projekat rekonstrukcije UKC Tuzla (Plava bolnica) broj: 07/1-11-7873/20 od 10.04.2020. godine	3.815.410,00	3.233.310,00	2.817.530,00	2.817.530,00
3. Federalno ministarstvo finansija- Ugovor o reprogramu obaveza 2 po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om broj: 07/1-11-7871/20 od 10.04.2020. godine	1.500.490,00	1.500.490,00	1.500.490,00	1.500.490,00
4. Federalno ministarstvo finansija- Ugovor o reprogramu obaveza 1 po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om broj: 07/1-11-7872/20 od 10.04.2020. godine	799.300,00	799.300,00	799.300,00	799.300,00
II. Ukupno namjenska sredstva	159.000,00	0,00	0,00	0,00

1. Federalno ministarstvo finansija- Troškvi upravljanja kreditom-Projekat izgradnje kanalizacije i voodosnabdijevanja općine Čelić (finansira se sa potrošačkih mjesta 11010018,14010003, 18010001)	159.000,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO (I + II):	7.524.204,00	7.199.768,00	6.783.988,00	6.783.988,00

Tabela 16: Obaveze po kreditima za period 2025-2028

Najveći dio obaveza po osnovu kredita odnosi se na reprogramiranje obaveze iz ranijeg perioda koje iznose 7.199.768,00 KM za 2026. godinu i u iznosu od 6.783.988,00 KM godišnje za 2027. i 2028. godinu.

U svrhu finansiranja kapitalnih projekata na području Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona donijela je Odluku o kreditnom zaduženju Tuzlanskog kantona kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 17/23), kojom je Tuzlanskom kantonu odobreno zaduženje kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, u iznosu od 20.000.000,00 KM. Ova kreditna sredstva su namijenjena za finansiranje rekonstrukcije i adaptacije zgrade Vlade Tuzlanskog kantona u iznosu do 5.000.000,00 KM, finansiranja izgradnje, adaptacije, opremanja i vanjskog uređenja Kampusa JU Univerziteta u Tuzli u iznosu do 10.000.000,00 KM, finansiranje izgradnje zgrade Policijske uprave u Živinicama u iznosu do 2.500.000,00 KM i finansiranje izgradnje zgrade Općinskog suda u Lukavcu u iznosu od 2.500.000,00 KM. Na osnovu Odluke Skupštine te Ugovora o kreditu broj: DO-18-34-14829-VIII/23 od 22.12.2023. godine sa Razvojnou bankom FBiH i Aneksa 1 Ugovora od 25.07.2024. godine, planirani su iznosi otplate navedenog kredita.

Aneksom 2 na Podugovor o kreditu od 05.09.2006. godine za projekat rekonstrukcije UKC Tuzla (Plava bolnica) broj: 07/1-11-7873/20 od 10.04.2020. godine reprogramirane su obaveze u iznosu od 24.946.848,32 KM sa rokom otplate koji se završava 01.06.2029. godine. Obaveze po ovom Aneksu za 2026. godinu iznose 3.233.310,00 KM, za 2027. godinu iznose 2.817.530,00 i za 2028. godinu u iznosu od 2.817.530,00 KM.

Ugovor o reprogramu obaveza 2 po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om broj: 07/1-11-7871/20 od 10.04.2020. godine, utvrđuje se obaveze i uslovi pod kojima će se izvršiti reprogram obaveza Kantona po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om. Zajmodavac (Federacija Bosne i Hercegovine) će izvršiti reprogram obaveza kredita MMF-a po III Stand by aranžmanu u ukupnom iznosu dugujuće glavnice od 12.754.000,00 KM, a Zajmoprimac (Tuzlanski kanton) se obavezao platiti ugovorenu kamatu, naknadu i troškove, te vratiti cjelokupan iznos Kredita, pod uslovima, u vrijeme i na način kako je utvrđeno ovim Ugovorom. Obaveze po ovom Ugovoru za period 2026. do 2028. godinu iznosi 1.500.490,00 KM na godišnjem nivou.

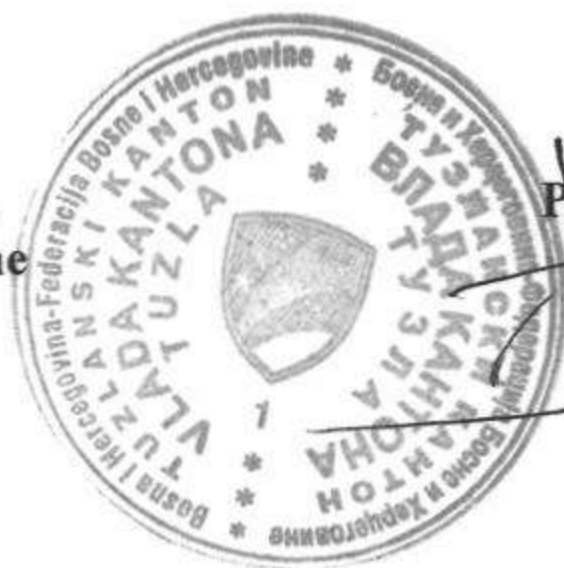
Takođe, Ugovorom o reprogramu obaveza 1 po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om broj: 07/1-11-7872/20 od 10.04.2020. godine, utvrđuje se obaveze i uslovi pod kojima će se izvršiti reprogram obaveza Kantona po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om. Zajmodavac (Federacija Bosne i Hercegovine) će izvršiti reprogram obaveza kredita MMF-a po IV Stand by aranžmanu u ukupnom iznosu dugujuće glavnice od 6.794.000,00 KM, a Zajmoprimac (Tuzlanski kanton) se obavezao platiti ugovorenu kamatu, naknadu i troškove,

te vratiti cjelokupan iznos Kredita, pod uslovima, u vrijeme i na način kako je utvrđeno ovim Ugovorom. Obaveze po ovom Ugovoru za period 2026. do 2028. godinu iznosi 799.300,00 KM na godišnjem nivou.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2026-2028. godina u skladu su sa Zakonom o budžetima u FBiH i predstavljaju osnovu za izradu Budžeta Tuzlanskog kantona. Cilj dokumenta je da predloži smjernice ekonomske i fiskalne politike, te definiše okvir prihoda i gornju granicu rashoda za period 2026.-2028. godina. Ove Smjernice ekonomske i fiskalne politike obavezujuće su kod izrade budžeta gradova, budžeta općina i finansijskih planova vanbudžetskih fondova za 2026. godinu, kao i kod projekcija za 2027. i 2028. godinu.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1- 11- 17 830/25
Tuzla, 10.06.2025. godine

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić